

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΝΕΑ από τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τόμος 7, Τεύχος 2
Δεκέμβριος 2004

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ		ΣΕΛ.
ΝΕΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	♦ World Development Indicators	2
	♦ Source OECD	2
	♦ e-Reserve	3
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	♦ Ειδική Χαρτογράφηση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας	3
	♦ Σύστημα Μεγέθυνσης Τεκμηρίων (CCTV)	4
	♦ Course Analysis	5
	♦ Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης «Τηλεμάθεια»	6
	♦ Εκπαίδευση Προσωπικού της Βιβλιοθήκης	7
	♦ Προμήθειες Εξοπλισμού για τις Ανάγκες της Βιβλιοθήκης	7
ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	♦ Σεμινάριο Ψηφιακής Πληροφόρησης (Πάτρα)	8
	♦ 13 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κέρκυρα)	9
	♦ Ημερίδα Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Θεσσαλονίκη)	16
	♦ Παρουσίαση Υπηρεσιών του Εκδοτικού Οίκου Elsevier (Θεσσαλονίκη)	17
	♦ Εθνικό Δίκτυο Ε&Τ Βιβλιοθηκών (Αθήνα)	18
	♦ Ημερίδα «ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ» (Θεσσαλονίκη)	18
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	♦ Αναδιοργάνωση και Μετακίνηση των Συλλογών της Βιβλιοθήκης	20
	♦ Αναβάθμιση του Συστήματος Αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης	21
	♦ Τμήμα Προσκτήσεων Μονογραφιών	21
	♦ Στατιστικά Συλλογής Κρατημένου Υλικού	22
©Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Μακεδονίας Εγγατία 156, ΤΘ 1591 ΤΚ 54006 Θεσσαλονίκη Τηλ. 231 0 891751-2 Fax 231 0 857794 Email: maclib@uom.gr		Ομάδα Σύνταξης: Παρασκευή Βοζανά, Ολυμπία Διαμαντοπούλου, Κυριακή Μπαλτά Επιμέλεια: Άννα Φράγκου

ΝΕΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

World Development Indicators

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας εξασφάλισε για όλα τα μέλη της πρόσβαση στην online βάση δεδομένων World Development Indicators της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank).

Η βάση περιλαμβάνει στατιστικά δεδομένα για περισσότερους από 575 δείκτες ανάπτυξης και χρονοσειρές από το 1960 μέχρι σήμερα για πάνω από 220 χώρες και ομάδες χωρών. Τα δεδομένα περιλαμβάνουν δείκτες για κοινωνικούς, οικονομικούς, χρηματοοικονομικούς και φυσικούς πόρους καθώς και περιβαλλοντικούς δείκτες. Παρέχεται η δυνατότητα επιλογής και εξαγωγής δεδομένων σε γνωστούς τύπους αρχείων όπως π.χ. excel.

Η πρόσβαση ελέγχεται με τις IP διευθύνσεις των υπολογιστών και είναι εφικτή από οποιονδήποτε υπολογιστή συνδεδεμένο στο δίκτυο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Εκτός από την απευθείας σύνδεση στη διεύθυνση <http://devdata.worldbank.org/dataonline/>, πρόσβαση στη βάση δεδομένων δίνεται και μέσω της πύλης στις βάσεις δεδομένων της Βιβλιοθήκης (<http://www3.lib.uom.gr/dbases/>) επιλέγοντας τη θεματική κατηγορία "Οικονομική."

SourceOECD

Από 1 Δεκεμβρίου 2004 η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας εξασφάλισε για όλα τα μέλη της δικαιώματα πρόσβασης στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του ΟΟΣΑ SourceOECD που διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://new.sourceoecd.org>.

Πιο συγκεκριμένα η συνδρομή αφορά όλες τις περιοδικές εκδόσεις (στατιστικές

και μη) του ΟΟΣΑ καθώς και όλες τις στατιστικές βάσεις δεδομένων του Οργανισμού.

Μέσα από το SourceOECD δίνεται πρόσβαση στο πλήρες κείμενο 27 περιοδικών εκδόσεων του ΟΟΣΑ μερικές από τις οποίες είναι:

OECD Economic Surveys
OECD Economic Studies
OECD Journal on Budgeting
Journal of Business Cycles Measurement and Analysis

Επίσης δίνεται δυνατότητα αναζήτησης, εντοπισμού και αποθήκευσης σε αρχεία excel δεδομένων από το πλήρες εύρος 39 στατιστικών βάσεων του ΟΟΣΑ μεταξύ των οποίων και οι παρακάτω:

Economic Accounts for Agriculture
Education Statistics
Quarterly Labour Force Statistics
Health Data
ITCS International Trade by Commodity
Main Economic Indicators
National Accounts
STAN Industry Structural Analysis
Main Science and Technology Indicators
Statistical Compendium
Telecommunications Database

Η πρόσβαση ελέγχεται με τις IP διευθύνσεις των υπολογιστών και είναι εφικτή από οποιονδήποτε υπολογιστή συνδεδεμένο στο δίκτυο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Εκτός από την απευθείας σύνδεση στη διεύθυνση <http://new.sourceoecd.org/>, πρόσβαση στη βάση δεδομένων δίνεται και μέσω της πύλης στις βάσεις δεδομένων της Βιβλιοθήκης (<http://www3.lib.uom.gr/dbases/>) επιλέγοντας τη θεματική κατηγορία "Οικονομική."

**Υπηρεσία e-Reserve:
μια συνεργασία με το CoMPUS**

Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005 η Βιβλιοθήκη σε συνεργασία με την υπηρεσία CoMPUS του Πανεπιστημίου έχει ξεκινήσει την πιλοτική λειτουργία της συλλογής e-reserve. Η υπηρεσία e-reserve στοχεύει στη δημιουργία ψηφιακών συλλογών τεκμηρίων χρήσιμων για τη διδασκαλία των μαθημάτων όλων των προγραμμάτων σπουδών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) χρησιμοποιώντας ως μέσο διάθεσής τους το λογισμικό υποστήριξης ασύγχρονης εκπαίδευσης CoMPUS που έχει εφαρμοστεί από το Πανεπιστήμιο. Κατά την πιλοτική φάση του προγράμματος έχουν δημιουργηθεί και διατεθεί, μέσω του CoMPUS, 8 συλλογές ψηφιακού υλικού οι οποίες αντιστοιχούν σε 8 διδασκόμενα μαθήματα (7 του προπτυχιακού κύκλου και 1 του μεταπτυχιακού). Το βασικό υλικό των ψηφιακών αυτών συλλογών κατά την πιλοτική φάση της υπηρεσίας αποτέλεσαν: φωτοτυπίες άρθρων, θέματα παλαιότερων ετών, κεφάλαια βιβλίων, αντίγραφα διαφανειών, σημειώσεις και άλλο παρόμοιο υλικό το οποίο είχαν καταθέσει στη Βιβλιοθήκη οι διδάσκοντες των μαθημάτων προς φωτοτύπηση από τους σπουδαστές τους. Η Βιβλιοθήκη στοχεύει από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2005-2006 στην ευρύτερη εφαρμογή της υπηρεσίας e-reserve σε περισσότερα μαθήματα.

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε επικοινωνήστε με την κα. Κυριακή Μπαλτά (Τμήμα Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης), τηλ. 2310 891 749, e-mail balta@uom.gr

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ**

**Ειδική Χαρτογράφηση του
Πανεπιστημίου Μακεδονίας**

Το καλοκαίρι του 2004 ολοκληρώθηκε η κατασκευή χαρτών αφής για χρήση από άτομα με προβλήματα όρασης, ώστε να μπορούν να αντιλαμβάνονται, να προσανατολίζονται και να κινούνται αποτελεσματικότερα στο χώρο του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης. Το έργο αυτό υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Πακέτου Εργασίας με τίτλο «Ειδική χαρτογράφηση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας» του έργου «ΠΛΟΗΓΙΣ: Από την Πληροφορία στη Γνώση» (Γ' ΚΠΣ/ΕΠΕΑΕΚ II/ ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.3ε). Η κατασκευή των χαρτών πραγματοποιήθηκε από τον Δρ. Κωνσταντίνο Παπαδόπουλο, ειδικό επιστήμονα στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και επιστημονικό συνεργάτη στην Εθνική Χαρτοθήκη, ο οποίος είχε και την επιστημονική επιμέλεια του συγκεκριμένου πακέτου εργασίας.

Στόχος της κατασκευής των χαρτών αφής είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με προβλήματα όρασης στους βασικούς κοινόχρηστους χώρους και στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Επίσης, κρίθηκε απαραίτητη και η χαρτογράφηση του ευρύτερου εξωτερικού χώρου που περιβάλλει το Πανεπιστήμιο για να είναι δυνατή η πρόσβαση στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου.

Για το εσωτερικό του κτιρίου κατασκευάστηκαν συνολικά 15 χάρτες αφής σε διάσταση A3, που τυπώθηκαν σε ειδικό χαρτί με μικροκάψουλες. Για την εκτύπωση των χαρτών χρησιμοποιήθηκε η ψηφιακή τεχνολογία και ο ειδικός εξοπλισμός που έχει αναπτύξει η Εθνική Χαρτοθήκη, η οποία

πρώτη το 1995 παρήγαγε χάρτες αφής με ψηφιακές μεθόδους. Από τους 15 αυτούς χάρτες οι δύο (ένας για το ισόγειο και ένας για τον ημιόροφο) παρουσιάζουν τη γενική κάτοψη των ορόφων και χρησιμοποιούνται ως βοηθήματα προσανατολισμού, οι 12 είναι αναλυτικοί χάρτες που λειτουργούν ως βοηθήματα στην κίνηση των τυφλών και ο τελευταίος είναι ένας χάρτης που παρουσιάζει την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν τα άτομα με τύφλωση από την είσοδο του Πανεπιστημίου, μέχρι τον χώρο που φιλοξενεί τους ειδικούς σταθμούς εργασίας για άτομα με προβλήματα όρασης που υπάρχουν στη Βιβλιοθήκη. Στους 12 αναλυτικούς χάρτες παρουσιάζονται πληροφορίες όπως οι διάφοροι χώροι με τις ονομασίες τους (γραμματείες, αίθουσες διδασκαλίας, αμφιθέατρα), οι ανελκυστήρες, τα κλιμακοστάσια, οι ράμπες για άτομα με κινητική αναπηρία, παγκάκια, είσοδοι, επικίνδυνα σημεία και άλλα.

Στο χάρτη του εξωτερικού χώρου αποτυπώνονται πληροφορίες όπως οικοδομικά τετράγωνα, ονόματα δρόμων, διαχωριστικές νησίδες, στάσεις λεωφορείων, καρτοτηλέφωνα, φωτεινοί και ηχητικοί σηματοδότες και άλλα.

Νέο Σύστημα Μεγέθυνσης Τεκμηρίων CCTV

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου με μειωμένη όραση έχουν τώρα τη δυνατότητα να διαβάζουν έντυπο υλικό χρησιμοποιώντας το σύστημα μεγέθυνσης κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης (CCTV), ενώ τους δίνεται η δυνατότητα ταυτόχρονης χρήσης Η/Υ.

Το σύστημα αποτελείται από μια συσκευή μεγέθυνσης τεκμηρίων CCTV που παρουσιάζει την εικόνα σε οθόνη υπολογιστή. Το σύστημα Twinkle Bright που προμηθεύτηκε η Βιβλιοθήκη είναι το ανώτερο μοντέλο της σειράς

Twinkle που προτείνει η εταιρία Tieman. Το σύστημα επιτρέπει τον διαχωρισμό της οθόνης του υπολογιστή, έτσι ώστε στο ένα μέρος της να απεικονίζονται οι πληροφορίες του ίδιου του Η/Υ (επιφάνεια εργασίας του λειτουργικού συστήματος-Windows) και στο άλλο μέρος οι πληροφορίες του συστήματος μεγέθυνσης Twinkle Bright (έντυπο υλικό ή αντικείμενο). Το σύστημα υποστηρίζει φυσικό χρώμα, τεχνητά χρώματα για την δημιουργία χρωματικών αντιθέσεων, αντιστροφή χρωμάτων (θετικό/αρνητικό) και αντιθέσεις φωτεινότητας. Η επιφάνεια του συστήματος είναι κινητή, ενώ τα πλήκτρα λειτουργίας είναι μεγάλα, ευανάγνωστα και τοποθετημένα πάνω στη συσκευή. Η οθόνη του Η/Υ που τοποθετήθηκε είναι 20" ιντσών και η μεγέθυνση που επιτυγχάνεται είναι από 3 έως 40 φορές.

Στον ίδιο υπολογιστή έχει εγκατασταθεί και το λογισμικό δραστικής μεγέθυνσης των χαρακτήρων της οθόνης Supernova για την ανάγνωση τεκμηρίων σε ηλεκτρονική μορφή. Η νέα έκδοση του Supernova ενσωματώνει το ειδικό λογισμικό HAL καθοδηγώντας ηχητικά τον χρήστη στις ενέργειές του. Υποστηρίζει πλήρως τα ελληνικά, εκφωνεί κάθε ηλεκτρονικό κείμενο που εμφανίζεται στην οθόνη (έγγραφα, μενού, ιστοσελίδες) αξιοποιώντας την κάρτα ήχου του Υπολογιστή χωρίς να χρειάζεται επιπλέον συσκευή εκφώνησης.

Η προμήθεια του ειδικού εξοπλισμού πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια υλοποίησης του έργου «Εξοπλισμός Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Μακεδονίας» (Γ' ΚΠΣ / ΕΠΕΑΕΚ II / ΕΝΕΡΓΕΙΑ 5.2.1β), το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και 25% από Εθνικούς Πόρους (ΥΠΕΠΘ / ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ).

Η έρευνα για την επιλογή του ειδικού εξοπλισμού πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια υλοποίησης του Πακέτου Εργασίας με τίτλο: Αναβάθμιση των Υπηρεσιών για Άτομα με Προβλήματα Όρασης του έργου «ΠΛΟΗΓΙΣ: Από την Πληροφορία στη Γνώση» (Γ' ΚΠΣ / ΕΠΕΑΕΚ II / ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.3ε), το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και 25% από Εθνικούς Πόρους (ΥΠΕΠΘ / ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ).

Ο νέος σταθμός εργασίας εγκαταστάθηκε στην Αίθουσα Υποστηρικτικής Τεχνολογίας που έχει διαμορφωθεί στο χώρο της Βιβλιοθήκης και όπου έχουν τοποθετηθεί οι Σταθμοί Εργασίας για Άτομα με Προβλήματα Όρασης.

Course Analysis / Θεματική Ανάλυση Προγράμματος Σπουδών

Τον Ιούνιο του 2004 ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη της βάσης δεδομένων με τα αποτελέσματα του Course Analysis (ανάλυση προγράμματος σπουδών) που υλοποίησε η Βιβλιοθήκη κατά το διάστημα Ιουνίου 2003 – Ιουνίου 2004. Η βάση του Course Analysis αναπτύχθηκε για τις ανάγκες του έργου «ΠΛΟΗΓΙΣ: Από την Πληροφορία στη Γνώση», το οποίο εκτελείται στα πλαίσια της Ενέργειας 2.1.3, Κατηγορία Πράξεων ε: «Ενίσχυση και Εμπλουτισμός Ακαδημαϊκών

Βιβλιοθηκών» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης II (ΕΠΕΑΕΚ II) και χρηματοδοτείται από το 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης με συγχρηματοδότηση κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και κατά 25% από εθνικούς πόρους. Η τρέχουσα εφαρμογή αποτελεί συνέχεια προηγούμενης που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του έργου «Εκσυγχρονισμός της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας» (ΕΠΕΑΕΚ I) από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Κύριος σκοπός της βάσης είναι η ανάλυση του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου αποδίδοντας το περιεχόμενο των μαθημάτων με όρους θεματικής ανάλυσης της συλλογής της Βιβλιοθήκης (ταξινομικούς αριθμούς και θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, ελεύθερους θεματικούς όρους), ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αξιολόγησης του επιπέδου βιβλιογραφικής κάλυψης του προγράμματος σπουδών από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Επιπλέον, η βάση μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως βοηθητικό εργαλείο για την πληροφοριακή εργασία, καθώς και τη βιβλιογραφική εκπαίδευση των φοιτητών.

Πέρα από τους βασικούς στόχους που καλύφθηκαν από τη βάση, αποφασίστηκε η διεύρυνση των δυνατοτήτων της ώστε να συμπεριλαμβάνει και την υποχρεωτική (συγγράμματα) και προτεινόμενη βιβλιογραφία (βιβλία, άρθρα online ή έντυπα, ηλεκτρονικές σημειώσεις κ.ά.) κάθε μαθήματος που διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο. Για να ικανοποιεί με αποτελεσματικότερο τρόπο τις απαιτήσεις των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού αλλά και τις πιο εξειδικευμένες τεχνικές απαιτήσεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης, αποφασίστηκε η βάση να χωριστεί σε

δύο ιστοσελίδες με χωριστή ιστοσελίδα που απευθύνεται στους βιβλιοθηκονόμους.

Η βάση περιλαμβάνει τη θεματική ανάλυση των μαθημάτων του Πανεπιστημίου σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο μέσω της αντιστοίχισης θεματικών επικεφαλίδων και εύρους ταξινομικών αριθμών της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου για κάθε μάθημα. Το εύρος των ταξινομικών αριθμών που αντιστοιχεί σε κάθε θεματική επικεφαλίδα διακρίθηκε σε πρωτεύον και δευτερεύον καθώς υπήρχε η πιθανότητα ένα μάθημα να καλύπτει το ίδιο αντικείμενο από διαφορετική επιστημονική σκοπιά.

Η αναζήτηση θεματικών επικεφαλίδων μπορεί να γίνει ανά Τμήμα του Πανεπιστημίου ή τίτλο Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Πανεπιστημίου ή και με λέξεις-κλειδιά του μαθήματος (π.χ. πληροφορική).

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στην ιστοσελίδα της βάσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://nafsika.uom.gr/lib1/> ή να απευθυνθείτε στον κ. Κώστα Ζωντανό (τηλ. 2310 891 745) zontanos@uom.gr ή την κα Ελισάβετ Χανταβαρίδου (τηλ. 2310 891 746) ehant@uom.gr.

Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Τηλεμάθεια

Η Τηλεμάθεια (www.telemathea.uom.gr) είναι μια πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης που βασίζεται στην εφαρμογή moodle, η οποία βρίσκεται ακόμη υπό δοκιμή και περαιτέρω ανάπτυξη. Το moodle είναι ένα λογισμικό ανοιχτού κώδικα διαθέσιμο σε 53 διαφορετικές γλώσσες που προτιμάται σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο ως σύστημα διαχείρισης τηλε-μαθημάτων.

Η Τηλεμάθεια θα εξυπηρετεί στο μέλλον τους καθηγητές που διδάσκουν μαθήματα ξένων γλωσσών ή σεμιναριακού τύπου μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, προσφέροντάς τους ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον για τη διδασκαλία και υποστήριξη των μαθημάτων τους. Οι φοιτητές, από τη μεριά τους, θα έχουν στη διάθεσή τους ένα μέσο επικοινωνίας με τον καθηγητή τους αλλά και τους συμμαθητές τους μέσω φόρουμ, ημερολογίου κτλ. Επιπλέον, θα μπορούν να αντιλαμβάνονται καλύτερα τη δομή του μαθήματος που παρακολουθούν και το χρονοδιάγραμμα των εργασιών που πρέπει να παραδώσουν. Πέρα από τις παραδοσιακές λειτουργίες μιας τέτοιας πλατφόρμας (π.χ. «κατέβασμα/φόρτωση» αρχείων, chat, κτλ.), η Τηλεμάθεια προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας ασκήσεων τύπου «συμπληρώστε τα κενά», πολλαπλής επιλογής, σύντομης απάντησης, listening, σταυρολέξου κ.ά. που χρησιμοποιούνται ευρέως από τους καθηγητές ξένων γλωσσών.

Οι καθηγητές θα μπορούν να επιτρέπουν στους φοιτητές τους να επαναλάβουν κάποιες ασκήσεις όσες φορές επιθυμούν, αλλά και να επικοινωνούν διαδραστικά μαζί τους π.χ. όταν οι φοιτητές κάνουν λάθος σε μια άσκηση. Μια ακόμα λειτουργία της Τηλεμάθειας είναι το γλωσσάρι που μπορεί να δημιουργείται για κάθε μάθημα ώστε να το συμβουλεύονται οι φοιτητές για συγκεκριμένους όρους του μαθήματος (υπάρχει η δυνατότητα αυτόματης σύνδεσης των όρων ώστε όπου αυτοί εντοπίζονται στο κείμενο να εμφανίζεται υπερ-σύνδεσμος προς το γλωσσάρι).

Στο άμεσο μέλλον θα γίνει εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού στη χρήση της Τηλεμάθειας αλλά και περαιτέρω ανάπτυξη του λογισμικού που την υποστηρίζει.

Εκπαίδευση Προσωπικού της Βιβλιοθήκης

Η Βιβλιοθήκη στα πλαίσια υλοποίησης του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ αναπτύσσει συνεχώς νέες εφαρμογές και υπηρεσίες προς τους χρήστες της. Επιπλέον, τα τελευταία δύο χρόνια έχουν γίνει εσωτερικές μετακινήσεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης και επίσης έχει προσληφθεί νέο προσωπικό. Εξαιτίας των παραπάνω παρουσιάστηκε η ανάγκη οργάνωσης ενός επιμορφωτικού σεμιναρίου εκπαίδευσης όλου του προσωπικού της Βιβλιοθήκης στις πηγές πληροφόρησης που διαθέτει η Βιβλιοθήκη, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης προς τους χρήστες από τους περισσότερους υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης. Το σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε την εβδομάδα από τις 5 έως τις 9 Ιουλίου 2004 στο Κέντρο Η/Υ του Πανεπιστημίου εντάσσεται στις δράσεις του Πακέτου Εργασίας «Πρόγραμμα συνεχιζόμενης κατάρτισης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης» του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ.

Οι θεματικές ενότητες που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου αφορούσαν στα εξής:

- Πληροφοριακή εργασία – Βάσεις δεδομένων – Παραδείγματα ερευνών – Αναζητήσεις στο Διαδίκτυο – Θεματικός και αλφαβητικός κατάλογος βάσεων δεδομένων.
- Ηλεκτρονικά περιοδικά – Α to Z – Δυναμικοί Σύνδεσμοι – Open URL (OVID Linksolver) – Σύστημα διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών (Refworks)
- Virtual Reference Work (OCLC Question Point)
- Δανεισμός – Διαδανεισμός – Ηλεκτρονικός διαδανεισμός (Prospero)
- Πνευματικά δικαιώματα και βιβλιοθήκες – Σταθμοί εργασίας για άτομα με προβλήματα όρασης.

Οι εισηγήσεις των παραπάνω θεματικών εννοιών παρουσιάστηκαν από άτομα του προσωπικού της Βιβλιοθήκης που έχουν γνώση και εμπειρία στα αντίστοιχα αντικείμενα. Οι εισηγητές που πήραν μέρος στο παραπάνω σεμινάριο ήταν οι: Άννα Φράγκου, Προϊσταμένη Δ/σης της Βιβλιοθήκης, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Βιβλιοθηκονόμος ΠΕ, Νούλα Αλβανούδη, Βιβλιοθηκονόμος ΤΕ, Μαρίνα Πολυχρονίδου, Βιβλιοθηκονόμος ΤΕ, Μάριος Μαυρίδης, Πληροφορικός ΠΕ, Παναγιώτα Πατραγκού, Βιβλιοθηκονόμος ΤΕ

Προμήθειες Εξοπλισμού για τις Ανάγκες της Βιβλιοθήκης

Στα πλαίσια υλοποίησης του έργου «Εξοπλισμός Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Μακεδονίας» (Γ' ΚΠΣ / ΕΠΕΑΕΚ II / ΕΝΕΡΓΕΙΑ 5.2.1β), το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και 25% από Εθνικούς Πόρους (ΥΠΕΠΘ / ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ), ολοκληρώθηκε η προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και ηλεκτρονικών συστημάτων, λογισμικών και μικροεπίπλων για την κάλυψη των αναγκών υλοποίησης των πακέτων εργασίας του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ (Γ' ΚΠΣ / ΕΠΕΑΕΚ II / ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.3ε). Ο εξοπλισμός προορίζεται για την ψηφιοποίηση υλικού, τη διάθεση ηλεκτρονικού περιεχομένου και την ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πρόσβασης και ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη απέκτησε εξυπηρετητές (servers) ισχυρής υπολογιστικής δύναμης και μεγάλης αποθηκευτικής ικανότητας, λοιπό υποστηρικτικό εξοπλισμό (UPS, Switch) και μηχανήματα οπτικής σάρωσης (scanners). Επίσης, προμηθεύτηκε το λογισμικό πακέτο διαχείρισης διαδανεισμού και διακίνησης ψηφιοποιημένων τεκμηρίων Ariel,

λογισμικό για τον έλεγχο της ποιότητας των βιβλιογραφικών εγγραφών που δημιουργούνται στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης (BookWhere-MarcStudio) και λογισμικό ελέγχου της πρόσβασης και αναγνώρισης εξουσιοδοτημένων χρηστών (Ldap).

Για την αποτελεσματικότερη διασφάλιση του υλικού της από κλοπές η Βιβλιοθήκη απέκτησε νέο αντικλεπτικό σύστημα και συμβατό σύστημα μαγνητισμού και απομαγνητισμού του υλικού.

Η Βιβλιοθήκη ενίσχυσε τις θέσεις εργασίας για άτομα με προβλήματα όρασης με την προμήθεια υποστηρικτικού εξοπλισμού μεγέθυνσης εντύπων (CCTV-Τηλεόραση Κλειστού Κυκλώματος) και ειδικού λογισμικού μεγέθυνσης κειμένων σε ηλεκτρονική μορφή (Supernova) καθώς και νέο υπολογιστικό σύστημα ευρείας οθόνης για τη διευκόλυνση των ΑΜΕΑ (βλ. *επίσης παραπάνω σχετικό άρθρο*).

Τέλος, για την αποθήκευση του ηλεκτρονικού και οπτικοακουστικού υλικού της (δισκέτες βίντεο, CDs), η Βιβλιοθήκη απέκτησε ειδικές αρχειοθήκες, ενώ για τη μεταφορά και διευκόλυνση της κυκλοφορίας του υλικού στο χώρο της Βιβλιοθήκης προμηθεύτηκε ειδικά τροχήλατα καρότσια μεταφοράς.

ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

**Σεμινάριο Ψηφιακής Πληροφόρησης
4 Οκτωβρίου 2004
Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία
Πληροφόρησης
Πανεπιστήμιο Πατρών**

Στις 4 Οκτωβρίου 2004 διοργανώθηκε από τη Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών σεμινάριο με τίτλο «Σεμινάριο Ψηφιακής Πληροφόρησης». Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στα

πλαίσια υλοποίησης του έργου «ΤΗΛΕΦΑΕΣΣΑ» που εκπονείται από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών στα πλαίσια της Ενέργειας 2.1.3ε του ΕΠΕΑΕΚ II (ΕΚΤ). Το σεμινάριο διεξήχθη στην αγγλική γλώσσα από την κα Paola Gargiulo, Βιβλιοθηκονόμο Ηλεκτρονικών Πηγών Πληροφόρησης στην Ιταλική Διαπανεπιστημιακή Κοινοπραξία Ηλεκτρονικής Υπερδιαχείρισης, C.A.S.P.U.R.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν περίπου 40 άτομα, κυρίως βιβλιοθηκονόμοι που εργάζονται σε Τμήματα Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης των βιβλιοθηκών. Τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας εκπροσώπησαν οι βιβλιοθηκονόμοι κα. Κυριακή Μπαλτά και κα. Φωτεινή Πολυμεράκη.

Η θεματολογία κάλυψε διάφορες πτυχές σχετικές με τις υπηρεσίες πληροφόρησης των Βιβλιοθηκών, όπως την οργάνωση των υπηρεσιών πληροφόρησης, τις δεξιότητες και τις ικανότητες του βιβλιοθηκονόμου που εργάζεται σε μια υπηρεσία πληροφόρησης, τη «διαπροσωπική» σχέση μεταξύ του χρήστη και του βιβλιοθηκονόμου που πρέπει να αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας τους, την «πληροφοριακή συνέντευξη» και τέλος τη δημιουργία εργαλείων πληροφόρησης (VRD, information gateways, pathfinders) στην ψηφιακή εποχή. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην αξιολόγηση και τη μέτρηση της απόδοσης των υπηρεσιών πληροφόρησης των βιβλιοθηκών στην ηλεκτρονική εποχή.

Τα θέματα ειδικότερα:

- Καθορισμός και οργάνωση της υπηρεσίας πληροφόρησης στην ψηφιακή εποχή.
- Ανάγκες, συμπεριφορές και προσδοκίες των χρηστών στην ψηφιακή εποχή.

- Προσωπικές σχέσεις με τους χρήστες.
- Δεξιότητες, επαγγελματικές ικανότητες και ανθρώπινες αξίες του βιβλιοθηκονόμου.
- Η πληροφοριακή συνέντευξη και οι τεχνικές εύρεσης πληροφοριών κατά την διαδικασία πληροφόρησης.
- Έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές και η υπηρεσία πληροφόρησης.
- Κριτική αξιολόγηση των διαδικτυακών πηγών πληροφόρησης.
- VRD, information gateways, pathfinders: χρήσιμα εργαλεία για τους βιβλιοθηκονόμους και τους χρήστες.
- Ask a librarian: ηλεκτρονική υπηρεσία πληροφόρησης (σχεδιασμός και οργάνωση, λογισμικό).
- Αξιολόγηση και μέτρηση της υπηρεσίας πληροφόρησης στην ψηφιακή εποχή.

Για το κάθε θέμα υπήρξε μια σύντομη εισαγωγή με πρακτικά παραδείγματα και στο τέλος αφιερώθηκε χρόνος σε ερωτήσεις και απαντήσεις.

Σε κάποιες θεματικές ενότητες πραγματοποιήθηκε πρακτική εξάσκηση. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες και πήραν μέρος ενεργά σε εξομοιώσεις συνεντεύξεων με χρήστες και σε αξιολογήσεις διαδικτυακών πηγών πληροφόρησης.

Στο σεμινάριο τονίστηκε η σημαντικότητα του ρόλου των υπηρεσιών πληροφόρησης στην εποχή των «υβριδικών βιβλιοθηκών», στόχος των οποίων είναι η εκπλήρωση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών, η παροχή βοήθειας στην ανάκτηση της πληροφορίας και η ενδυνάμωση των χρηστών με τις βασικές ικανότητες της ερμηνείας, ανάλυσης, σύνθεσης και αξιολόγησης της πληροφορίας. Ιδιαίτερα σημαντικός στην άρτια και αποτελεσματική λειτουργία των

υπηρεσιών αυτών κρίνεται ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων πληροφόρησης (Reference Librarians), οι οποίοι καλούνται να ερευνούν, να αξιολογούν, να οργανώνουν τις πηγές πληροφόρησης που προσφέρονται διάχυτες στο Διαδίκτυο και να τις παρέχουν στους χρήστες τους γρήγορα και αποτελεσματικά.

**13ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Κέρκυρα, 13-15 Οκτωβρίου 2004
Ιόνιο Πανεπιστήμιο**

Στις 13-15 Οκτωβρίου 2004 πραγματοποιήθηκε το 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με τίτλο «Μετα-Βιβλιοθήκες: οι Βιβλιοθήκες μετά το Διαδίκτυο και τον Ιστό». Το Συνέδριο διοργανώθηκε από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και διεξήχθη στους χώρους της Ιονίου Ακαδημίας στην Κέρκυρα.

Τις εργασίες του Συνεδρίου παρακολούθησαν περίπου 550 άτομα από το χώρο των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων της Ελλάδας και της Κύπρου (επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμοι, καθηγητές και φοιτητές σχολών βιβλιοθηκονομίας), των Ερευνητικών Ιδρυμάτων της χώρας και των εκδοτών της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

Τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας εκπροσώπησαν οι: Άννα Φράγκου, Παναγιώτα Πατραγκού, Ολυμπία Διαμαντοπούλου, Μαρία Ασλανίδη, και Αριέττα Παπαϊωάννου. Η κα Α.Φράγκου συμμετείχε στο Συνέδριο με ανακοίνωση που αφορούσε στο Σύστημα COINE που αναπτύχθηκε στα πλαίσια υλοποίησης του ομώνυμου Ευρωπαϊκού Έργου στο οποίο συμμετείχε η Βιβλιοθήκη του Παν. Μακεδονίας.

Στο Συνέδριο παρευρέθηκαν και απέδωσαν χαιρετισμό ο Πρύτανης του

Ιονίου Πανεπιστημίου, Καθηγητής κ. Δημήτριος Τσουγκαράκης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης, Αναπλ. Καθηγητής κ. Γ. Μπώκος, ο Υπεύθυνος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου, Καθηγητής κ. Β. Χρυσικόπουλος, η Υπεύθυνη χειρισμού των κάθετων δράσεων των Βιβλιοθηκών στο ΥΠΕΠΘ, κα Α. Μανιατάκου και η Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων Πληροφόρησης (ΕΕΒΕΠ), κα Δ. Γεωργάκη.

Συνεδρία Τετάρτης 13.10.2004

Θεματικές ενότητες:

- Ανάπτυξη νέων Υπηρεσιών
- Βιβλιοθήκες κι εκπαίδευση

Ανάπτυξη νέων Υπηρεσιών

Η έναρξη του 13^{ου} Συνεδρίου έγινε με την εισήγηση από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην οποία παρουσιάστηκε η «Κεντρική Υπηρεσία Διαχείρισης Παραγγελίας Άρθρων» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), που δημιουργήθηκε για την υποστήριξη διαδικασιών διαδανεισμού άρθρων από περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων κλπ. μεταξύ των Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου. Η υπηρεσία αυτή προς το παρόν υποστηρίζει σε πιλοτικό επίπεδο δέκα από τις σαράντα επτά Βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στην εισήγηση αναφέρθηκαν οι λόγοι που οδήγησαν στο σχεδιασμό της εφαρμογής και στη κεντρική διαχείριση της υπηρεσίας. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της χρήσης της υπηρεσίας που είναι ιδιαίτερα θετικά παρά το μικρό χρόνο λειτουργίας της.

Ο κ. Frederick J. Friend, μέλος της The Joint Information Systems Committee (JISC) (www.jisc.ac.uk), παρουσίασε τις αλλαγές στην επιστημονική εκδοτική δραστηριότητα (Changes in scholarly

publishing) και αναφέρθηκε στην ανάπτυξη της ανοιχτής πρόσβασης στα άρθρα ακαδημαϊκών περιοδικών. Στη συνέχεια, περιέγραψε το έργο διεθνών οργανισμών όπως των Open Society Institute και SPARC, καθώς και εθνικών οργανισμών όπως του JISC στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τέλος, έδωσε έμφαση στα οφέλη που αποκομίζουν οι διάφορες κατηγορίες χρηστών (συγγραφείς, αναγνώστες, βιβλιοθήκες, εκδότες) από την ανοικτή πρόσβαση (open access) σε ακαδημαϊκά περιοδικά.

Ακολούθησε εισήγηση από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης, όπου παρουσιάστηκε η υλοποίηση και η λειτουργία online υπηρεσίας πληροφόρησης στο Σύστημα Βιβλιοθηκών του ΑΠΘ, με την οποία προσφέρονται υψηλής ποιότητας υπηρεσίες πληροφόρησης μέσα από συνεργαζόμενα online δίκτυα βιβλιοθηκών. Αρχικά, αναφέρθηκαν κάποια βασικά ζητήματα που αφορούν τις online υπηρεσίες πληροφόρησης όπως ο ορισμός της υπηρεσίας, κλπ. Κατόπιν, παρουσιάστηκε η online υπηρεσία πληροφόρησης του Συστήματος Βιβλιοθηκών του ΑΠΘ με τη χρήση του συστήματος «QuestionPoint» που αποτελεί προϊόν συνεργασίας της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και της OCLC. Στη συνέχεια παρουσιάστηκε η διαδικασία υλοποίησης της υπηρεσίας και καταγραφής των προβλημάτων που προέκυψαν στις διάφορες φάσεις της, ενώ στο τέλος αναφέρθηκαν τα συμπεράσματα και οι στόχοι που αφορούν στη συνέχιση, βελτίωση και εξέλιξη της υπηρεσίας.

Η επόμενη εισήγηση από το ΤΕΙ Λάρισας αναφερόταν στις ψηφιακές βιβλιοθήκες, τα ηλεκτρονικά αρχεία (e-prints), καθώς και στις νέες υπηρεσίες αναζήτησης που προσφέρονται με τη μορφή αυτή στους χρήστες. Στο τέλος έγινε αναφορά στο arXiv.org αρχείο, ως

παράδειγμα e-print ηλεκτρονικού αρχείου.

Η κα Τοράκη από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Ιόνιο Πανεπιστήμιο έκανε μία θεωρητική προσέγγιση των εννοιών «φυσικός χώρος», «χρόνος», «απόσταση» και «απομακρυσμένος» σε σχέση με τις έννοιες «βιβλιοθήκες», «χρήστες» και «πηγές πληροφόρησης». Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο ρόλο της απόστασης στην ανάπτυξη και λειτουργία των βιβλιοθηκών μέσα στο χρόνο, περιγράφοντας ένα μοντέλο στις σημερινές συνθήκες και στην ελληνική πραγματικότητα.

Η ανακοίνωση της κας Πρεντάκη από το Πολυτεχνείο Κρήτης αφορούσε στην αποτίμηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους χρήστες. Βασικός στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η αξιολόγηση των υπηρεσιών καθώς και η μέτρηση του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών από αυτές. Έγινε αναφορά σε ένα Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ) προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις ποιότητας των προτύπων ISO 9000:2000, ISO 9001:2000 και ISO 9004:2000 καθώς και στις προσπάθειες της βιβλιοθήκης για πιστοποίηση βάσει ISO της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρει.

Το ζήτημα της εκτύπωσης κατά παραγγελία σε μικρά ακαδημαϊκά ιδρύματα παρουσίασε η κα Ρ. Θεοδώρου από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Αρχικά αναλύθηκε η υπάρχουσα κατάσταση με παραδείγματα Πανεπιστημίων που έχουν εφαρμόσει το σύστημα παραγωγής συγγραμμάτων. Στη συνέχεια αναλύθηκε ο τρόπος με τον οποίο ένα τέτοιο εγχείρημα βρίσκει εφαρμογή και στο τέλος έγινε ειδική αναφορά στο πως θα μπορούσε η προσπάθεια αυτή να βρει εφαρμογή στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών παρουσιάστηκαν η λειτουργικότητα και τα βασικά χαρακτηριστικά που εμφανίζουν οι μεσολαβητές διασύνδεσης (link resolvers) και τα οποία μπορούν να αποτελέσουν κριτήρια για την επιλογή ενός συστήματος διασύνδεσης ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Τέλος, έγινε συγκριτική παρουσίαση των κυριότερων συστημάτων που είναι διαθέσιμα σήμερα στην κατηγορία αυτή.

Η ανακοίνωση της κας Α. Κατσιρίκου από το Πανεπιστήμιο Πειραιά αφορούσε στην επίδραση της θεωρίας του χάους στα κοινωνικά συστήματα και στα φαινόμενα που προκαλούνται από αυτό. Έγινε αναφορά στα σχετικά αυτά φαινόμενα με παραδείγματα από τη σημερινή κατάσταση των βιβλιοθηκών και στους παράγοντες που οδηγούν τα συστήματα των βιβλιοθηκών σε χαοτική συμπεριφορά.

Κάνοντας αρχικά μια επισκόπηση στις νέες τάσεις και τεχνολογίες, η κα Λ. Μπουντούρη από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, παρουσίασε την εφαρμογή eXaMPLe, η οποία αναπτύχθηκε κι εφαρμόζεται στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης με σκοπό να καλύψει τις νέες ανάγκες των φορέων πληροφόρησης σε ότι αφορά την αναδυόμενη στον κλάδο τεχνολογία και της οποίας τα λειτουργικά χαρακτηριστικά αναδεικνύονται μέσα από την κωδικοποίηση πληροφοριών με χρήση των προτύπων EAD (Encoded Archival Description), MarcSlim, MODS, κλπ.

Η κα Δέρβου από το ΑΠΘ και η κα Τζεδάκη από το Πανεπιστήμιο Κρήτης εκπροσωπώντας την Μόνιμη Επιτροπή Περιοδικών της Κοινοπραξίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL-Link), παρουσίασαν συνοπτικά τα στοιχεία χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών που παρέχονται σήμερα στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα μέσω

της Κοινοπραξίας, ενώ έμφαση δόθηκε στην ενημέρωση των συμμετεχόντων για τον κίνδυνο διακοπής των συμφωνιών με τους εκδότες που εξασφαλίζουν πρόσβαση σε περίπου 8.200 τίτλους επιστημονικών ηλεκτρονικών περιοδικών, εξαιτίας καθυστερήσεων τόσο στις πληρωμές των εκδοτών όσο και στην θεσμοθέτηση της Κοινοπραξίας.

Η θεματική ενότητα που αφορά στην Ανάπτυξη νέων Υπηρεσιών έκλεισε με την ανακοίνωση του κ. Κόκκορη από την εταιρία Άνοδος Α.Ε. που είναι ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος για την Ελλάδα των προϊόντων λογισμικού της εταιρίας Adobe Systems Inc. Παρουσιάστηκαν οι εξελίξεις στο σύνολο των εφαρμογών λογισμικού, των τεχνολογιών και των εμπορικών στρατηγικών της Adobe Systems Inc. όσον αφορά στον χώρο των εκδόσεων.

Βιβλιοθήκες και Εκπαίδευση

Τη θεματική ενότητα «Βιβλιοθήκες και Εκπαίδευση» άνοιξε η ανακοίνωση της κας Α.Φράγκου από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, η οποία παρουσίασε τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος που αναπτύχθηκε για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Έργου COINE και στο οποίο συμμετείχε η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το σύστημα που λειτουργεί σε περιβάλλον Web δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες του να μοιράζονται ιστορίες, αναμνήσεις και εμπειρίες πολιτιστικού περιεχομένου, διαδίδοντας μ' αυτόν τον τρόπο την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης. Η εισήγηση επικεντρώθηκε στα στάδια εφαρμογής τόσο του συστήματος όσο και της κεντρικής ιδέας του έργου στην Ελλάδα. Περιγράφηκαν τα βήματα που ακολουθήθηκαν και τέλος έγινε λόγος για περαιτέρω προοπτικές χρήσης του συστήματος COINE για εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς σκοπούς.

Ακολούθησε η ανακοίνωση της κας Ι.Σιδερά-Σιδέρη, η οποία παρουσίασε τη μεθοδολογία και τα στάδια της έρευνάς της, που μελετά την αποτελεσματικότητα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφορίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, εξετάζοντας τις περιπτώσεις δύο Βιβλιοθηκών του ΑΠΘ.

Με την ανακοίνωσή της η κα Χ. Μπάνου από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο έθιξε το ζήτημα της πολιτικής που χαράσσουν και αναπτύσσουν οι ακαδημαϊκές μεταβιβλιοθήκες σήμερα, σχετικά με την ενθάρρυνση και προώθηση της ανάγνωσης καθώς και τον βαθμό στον οποίο αξιοποιούνται για την προώθηση της ανάγνωσης παλιότερες μέθοδοι και πως αυτές συνδυάζονται με τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία.

Η πρώτη μέρα του Συνεδρίου έκλεισε με την εισήγηση του κου Ε.Λίτσα από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, στην οποία ανακοινώθηκαν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα στα αρχεία της Βιβλιοθήκης της Μονής της Αγίας Τριάδος ή του Οσίου Διονυσίου στον Όλυμπο, ενώ επισημάνθηκε η σημασία των παλιών βιβλιοθηκών που αφθονούν στην Ελλάδα.

Συνεδρία Πέμπτης 14.10.2004

Θεματικές ενότητες:

- Επεξεργασία Υλικού
- Παρουσιάσεις Προϊόντων και Υπηρεσιών για Βιβλιοθήκες
- Κεντρικές στρατηγικές και συνεργασία βιβλιοθηκών

Επεξεργασία Υλικού

Η έναρξη της 2^{ης} ημέρας του Συνεδρίου έγινε με σύντομες περιγραφές αναρτημένων εισηγήσεων. Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών παρουσίασε

τα ερωτήματα που προέκυψαν σχετικά με τη σήμανση των εσωτερικών χώρων της βιβλιοθήκης, ύστερα από την μεταφορά της σε νέες κτιριακές εγκαταστάσεις. Για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικής σήμανσης η ομάδα εργασίας που επιμελείται του θέματος έθεσε στόχο: α) να αντιμετωπιστούν με επιτυχία τα προβλήματα κατεύθυνσης και προσανατολισμού των χρηστών, β) να εξοικειωθούν οι χρήστες με το χώρο και την κατανομή των εργασιών και των υπηρεσιών ανά επίπεδο και γ) να δημιουργηθεί μια εικαστική παρέμβαση μέσα από μια «hi-tech» αντίδραση ως προς τον μοντερνιστικό σχεδιασμό του κτιρίου.

Στη συνέχεια το TEI θεσσαλονίκης παρουσίασε το επίπεδο ανάπτυξης, το μοντέλο λειτουργίας και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αναπτύσσονται οι ελληνικές ακαδημαϊκές ψηφιακές βιβλιοθήκες. Με βάση τα δεδομένα που προήλθαν από τη χρήση ερωτηματολογίου και την εξέταση ψηφιακών βιβλιοθηκών μέσω του Διαδικτύου διαφάνηκε ότι περίπου το 1/3 (32%) των κεντρικών βιβλιοθηκών διαθέτουν ήδη προσβάσιμη ψηφιακή βιβλιοθήκη στο Διαδίκτυο.

Η θεματική ενότητα για την «Επεξεργασία Υλικού» ξεκίνησε με την εισήγηση της κας Μ. Γαβρίλη, η οποία παρουσίασε το υφιστάμενο περιβάλλον διαχείρισης και επεξεργασίας του ψηφιακού και συμβατικού υλικού των υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται γι' αυτό το σκοπό και τόνισε ότι πέρα από την ανάγκη χρήσης των νέων εργαλείων, αναγκαία είναι και η χρήση των γενικότερων συνθηκών που διαμορφώνει το Διαδίκτυο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ιδιαιτερότητες της ψηφιακής πληροφορίας.

Με την παράθεση στατιστικών στοιχείων ο κ. Γαρουφάλλου παρουσίασε τα αποτελέσματα έρευνας σχετικής με την εξοικείωση και τη σχέση των βιβλιοθηκονόμων των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών με τα μεταδεδομένα (metadata). Όπως προκύπτει από την έρευνα, σε δείγμα 126 βιβλιοθηκονόμων το 32,7% δεν έχει ακούσει ποτέ για metadata, ενώ το 40,8% έχει ακούσει γι' αυτά χωρίς να έχει λάβει κάποια μορφή εκπαίδευσης για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Τα πιο διαδεδομένα metadata πρότυπα είναι: Dublin Core, TEI header, EAD και το AACR2/MARC.

Από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης η κα Λ. Μπουντούρη μίλησε για το πρότυπο Text Encoding Initiative (TEI). Το TEI, που χαρακτηρίζεται ως πρότυπο περιγραφικό, διαχειριστικό και δομικό, περιλαμβάνει ποικιλία κόμβων, core tags sets και base tag sets. Τα βασικά πλεονεκτήματα του TEI είναι: α) είναι ανεξάρτητο από πλατφόρμες, συστήματα & εφαρμογές, β) ικανό να αξιοποιήσει τις υπάρχουσες τεχνολογίες και εργαλεία, γ) διαθέτει επεξεργαστές γλωσσικών κειμένων με τη δυνατότητα παραμετροποίησης, δ) παρέχει αυξημένες δυνατότητες αποτύπωσης πληροφοριών. Παραδείγματα υπηρεσιών που χρησιμοποιούν το πρότυπο TEI είναι: «The Oxford Text Archive» <http://ota.ahds.ac.uk/> & «Perseus Digital Library» <http://www.perseus.tufts.edu/>.

Το πρόγραμμα ψηφιοποίησης eSchoolLib που παρουσιάστηκε και χρησιμοποιείται από τη Βιβλιοθήκη του Κολεγίου Αθηνών εξυπηρετεί την αρχειοθέτηση και καταλογογράφηση εφημερών εντύπων, αποκομμάτων από εφημερίδες και περιοδικά, σημειώσεων κτλ. Το eSchoolLib στοχεύει να καλύψει τις ανάγκες ψηφιοποίησης, αρχειοθέτησης, καταλογογράφησης και αναζήτησης του εφήμερου υλικού μιας βιβλιοθήκης παρέχοντας ταυτόχρονα μία

ασύγχρονη εκπαιδευτική πλατφόρμα με δυνατότητες λειτουργίας εξ αποστάσεως.

Η θεματική ενότητα έκλεισε με την ανακοίνωση της κας Άνθη-Καλοφωλιά, η οποία παρουσίασε τα λάθη που παρατηρούνται στα αρχεία καθιερωμένων ονομάτων των αυτοματοποιημένων καταλόγων των ελληνικών βιβλιοθηκών, όπως προέκυψε από σχετική έρευνα σε περισσότερες από 100 βιβλιοθήκες κάθε τύπου.

Παρουσιάσεις Προϊόντων και Υπηρεσιών για Βιβλιοθήκες

Στη θεματική αυτή ενότητα παρουσιάστηκαν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες από τις παρακάτω εταιρείες:

- Elsevier
- Ovid Technologies BV
- Emerald Group Publishing Limited
- Springer
- OCLC-PICA
- Endeavor Information Systems
- Bowker
- Swets Information Services

Κεντρικές στρατηγικές και συνεργασία βιβλιοθηκών

Τη θεματική ενότητα «Κεντρικές στρατηγικές και συνεργασία βιβλιοθηκών» άνοιξε η ανακοίνωση της κας Αράχωβα και του κ. Καπιδάκη, οι οποίοι τόνισαν την αναγκαιότητα της συνεργασίας των βιβλιοθηκονόμων και του ακαδημαϊκού προσωπικού του Ανοιχτού Πανεπιστημίου για τη διεύρυνση των εκπαιδευτικών ορίων της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Ακολούθησε η ανακοίνωση των Προκοπιάδου, Μοσχόπουλου και Παπαθεοδώρου για την εννοιολογική ομοιογένεια με την αξιοποίηση των ταξινομικών συστημάτων. Η εργασία μελετά το πρόβλημα της απόδοσης και διαχείρισης των εννοιών, προτείνει την χρήση των ταξινομικών συστημάτων ως

πηγή για την απόδοση εννοιολογικών μεταδεδομένων και στοχεύει στη διαμόρφωση πλαισίου ανάπτυξης κοινής μεθοδολογίας για την οργάνωση των εννοιολογικών μεταδεδομένων.

Στη συνέχεια η κα Κανελλοπούλου-Μπότη από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο αναφέρθηκε στην ελληνική νομοθεσία και στις αποφάσεις του ανώτατου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών για τον έλεγχο της πρόσβασης σε πορνογραφικό υλικό στο Διαδίκτυο και διατύπωσε σκέψεις σχετικά με το πόσο οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα νόμιμα μπορούν να ελέγχουν την πρόσβαση των ανηλίκων χρηστών τους σε τέτοιο είδους ηλεκτρονικό υλικό.

Η ανακοίνωση του κ. Πεπονάκη, κ. Σφακάκη και κας Τρούτπεγλη αναφερόταν στο περιβάλλον πρόσβασης «Η Αργώ» και τα προβλήματα που δημιουργούνται από την ταυτόχρονη πρόσβαση σε πηγές μέσω του πρωτοκόλλου Z39.50. Τα σημεία που εξετάστηκαν ιδιαίτερα, αφορούν στα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διαδικασία αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών και στον τρόπο επίλυσής τους μέσα από την υλοποίηση του Z39.50 client που ανέπτυξε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Η τελευταία ανακοίνωση της 2^{ης} ημέρας του συνεδρίου έγινε από τον κ. Τροχόπουλο και αφορούσε στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη μιας πύλης πρόσβασης στους δικτυακούς τόπους εβδομήντα βιβλιοθηκών.

Θεματικές ενότητες:

- Ανάπτυξη ψηφιακών συλλογών και διαχείριση της ψηφιοποίησης του συμβατικού υλικού

Αντικείμενο της πρώτης εισήγησης ήταν η παρουσίαση του έργου της ψηφιοποίησης που αναπτύχθηκε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης στο πλαίσιο του Β' ΕΠΕΑΕΚ, Γ' ΚΠΣ και αφορά σε δύο κατηγορίες τεκμηρίων: το έντυπο υλικό που ψηφιοποιείται εκ των υστέρων και το πρωτογενές ψηφιακό υλικό. Αναφέρθηκαν, επίσης, η πολιτική επιλογής και απόκτησης υλικού, οι διαδικασίες που αφορούν στα πνευματικά δικαιώματα, τεχνικές λεπτομέρειες, κριτήρια και διαδικασίες επιλογής κατάλληλου λογισμικού. Έγινε αναφορά στα αποτελέσματα που προέκυψαν μέχρι τη στιγμή της παρουσίασης, καθώς και στα προβλήματα που ενέκυψαν. Τέλος, αναφέρθηκαν οι προοπτικές που δημιουργούνται στο πλαίσιο του στόχου παραγωγής και διάθεσης ψηφιακού υλικού & μεταδεδομένων στην ελληνική γλώσσα.

Στο πλαίσιο της δεύτερης εισήγησης παρουσιάστηκε η αρχιτεκτονική του Συστήματος Ψηφιακής Βιβλιοθήκης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Αρχικά παρουσιάστηκαν οι προδιαγραφές και οι απαιτήσεις των ψηφιακών συλλογών. Με βάση αυτές τις προδιαγραφές επελέγησαν τρία σύγχρονα Συστήματα Ψηφιακής Βιβλιοθήκης, το Dspace, το Fedora και το Greenstone, από τα οποία επιλέχθηκε ύστερα από σχετική μελέτη το Fedora εξαιτίας της ευελιξίας και της επεκτασιμότητας που το χαρακτηρίζουν. Η παρούσα εισήγηση ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση της αρχιτεκτονικής του υπό ανάπτυξη συστήματος,

Την ψηφιακή συλλογή «Κοσμόπολις» παρουσίασε ο κ. Γεωργίου από το Πανεπιστήμιο Πατρών. Η «Κοσμόπολις», προϊόν συνεργασίας της Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Πατρών, του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του πανεπιστημίου και του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου, περιλαμβάνει το πλήρες κείμενο είκοσι τίτλων ελληνικών φιλολογικών και λογοτεχνικών περιοδικών του 19ου και αρχές 20ου αι. και είναι διαθέσιμη μέσω της ιστοσελίδας

http://www.lis.upatras.gr/LIS/TELEPHA_ESSA/dlib_EL.shtml. Η εισήγηση περιείχε αναλυτικά τους στόχους της δράσης και τα ζητήματα που προέκυψαν κατά το σχεδιασμό υλοποίησής της.

Ακολούθησε η παρουσίαση της ψηφιακής συλλογής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, η πρόσβαση της οποίας επιτυγχάνεται μέσω των δικτυακών υπηρεσιών και της ιστοσελίδας <http://alex.eled.duth.gr/>. Η συλλογή περιλαμβάνει 350 ψηφιοποιημένες παρουσιάσεις διαφόρων εκδόσεων που αφορούν την περιοχή της Θράκης με πρωταρχικό σκοπό την προβολή της περιοχής και του πολιτισμού της στο Διαδίκτυο.

Ο κ. Κουκουράκης παρουσίασε στη συνέχεια την εμπειρία της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης από τη διαδικασία δημιουργίας ψηφιακών αντιγράφων μέσω του προγράμματος «Διάδοση σπάνιων βιβλίων μέσω του Διαδικτύου». Το πρόγραμμα προσφέρει προς κοινή χρήση ψηφιοποιημένα αντίγραφα σπάνιων εκδόσεων με τη δυνατότητα ξεφυλλίσματος του ίδιου του αντιτύπου μέσω H/Y. Το λογισμικό που χρησιμοποιείται για αυτό το σκοπό είναι το T&T Library Reader το οποίο είναι διαθέσιμο μέσω της ιστοσελίδας <http://www.touchandturn.com/Vlibrary.htm>,

όπου ο ενδιαφερόμενος μπορεί να εντοπίσει το ψηφιοποιημένο αντίγραφο που αναζητά και να το αποθηκεύσει στον υπολογιστή του. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετείχε μέχρι στιγμής με την ψηφιοποίηση δυο σπάνιων βιβλίων της.

Για τις πολιτικές ακαδημαϊκών ψηφιακών συλλογών μίλησε ο κ. Κουλούρης από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Ύστερα από έρευνα για τις πολιτικές πρόσβασης και αναπαραγωγής των ψηφιακών συλλογών δέκα ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών παρουσιάστηκαν τα ζητήματα που προκύπτουν αναφορικά με το ποιοι είναι οι παράγοντες που οδηγούν σε συγκεκριμένες πολιτικές και πως αντιμετωπίζονται σήμερα από τις Κεντρικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.

Συμπεράσματα - Λήξη Συνεδρίου - Ανάθεση 14^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Οι εργασίες του συνεδρίου ολοκληρώθηκαν με εκτενή συζήτηση γύρω από την αντιμετώπιση του θέματος της λήξης των συμφωνιών των εκδοτών των ηλεκτρονικών περιοδικών που προσφέρονται μέσω της Κοινοπραξίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, καθώς και του θέματος της θεσμοθέτησης της Κοινοπραξίας. Ακούστηκαν διάφορες προτάσεις δημοσιοποίησης και άσκησης πίεσης προς όλες τις κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των σοβαρών αυτών ζητημάτων, που πλήττουν τόσο την ερευνητική ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και το κύρος της Κοινοπραξίας στον ευρύτερο διεθνή χώρο.

Στο τέλος, η ολομέλεια των συνέδρων εξέδωσε ψήφισμα που θέτει τα προβλήματα της χρηματοδότησης για την πληρωμή των συνδρομών ηλεκτρονικών περιοδικών μέσω της Κοινοπραξίας, της θεσμοθέτησης της Κοινοπραξίας, του νομικού πλαισίου για

τις Βιβλιοθήκες και τέλος των οριζόμενων από το Ν 2121/93 και της εναρμόνισής του (Ν 3057/2002) με την Κοινοτική Οδηγία (2001/29) που θέτουν ουσιαστικά εκτός νομίμου πλαισίου τη λειτουργία των βιβλιοθηκών όσον αφορά στον δανεισμό, την αναπαραγωγή και την ψηφιοποίηση του υλικού τους και εξουσιοδότησαν το Ίδρυμα που οργάνωσε το Συνέδριο (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) να το προωθήσει στη Σύνοδο Πρυτάνεων ΑΕΙ και στο ΥΠΕΠΘ, το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης να το προωθήσει στη Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ και τη Βιβλιοθήκη του ΕΛΚΕΘΕ Κρήτης (ΙΘΑΒΙΚ) για να το προωθήσει στη ΓΓΕΤ. Επιπλέον, αποφασίστηκε η ενημέρωση των διοικήσεων και όλου του προσωπικού των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων από ανακοινώσεις των παραπάνω ζητημάτων μέσω των ιστοσελίδων των Βιβλιοθηκών.

Η λήξη του Συνεδρίου έγινε με την ανάθεση του 14^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στο ΑΤΕΙ Αθηνών.

Ημερίδα Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης 12 Νοεμβρίου 2004, Θεσσαλονίκη

Στις 12/11/2004 διοργανώθηκε από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης στο ξενοδοχείο Καψής ενημερωτική ημερίδα με τίτλο «Μεθοδολογίες επιμόρφωσης στην Κοινωνία της Πληροφορίας». Την ημερίδα παρακολούθησαν οι υπάλληλοι της Βιβλιοθήκης: Κ. Ζωντανός, Κ. Μπαλτά και Φ. Πολυμεράκη. Η θεματολογία που αναπτύχθηκε αφορούσε στις δράσεις και στις πολιτικές που έχουν αναπτυχθεί από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, στα πλαίσια του προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας, με στόχο την εκπαίδευση στελεχών του ευρύτερου δημόσιου τομέα στις τεχνικές και τα μέσα εκπαίδευσης εκπαιδευτών.

**Παρουσίαση Υπηρεσιών του
Εκδοτικού Οίκου Elsevier
18 Νοεμβρίου 2004,
Κεντρική Βιβλιοθήκη ΑΠΘ**

Την Πέμπτη 18 Νοεμβρίου 2004 έγινε η παρουσίαση των νέων προϊόντων και υπηρεσιών του εκδοτικού οίκου Elsevier στο αμφιθέατρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εισηγητές ήταν ο κ. Olivier Diesnis – Account Development Manager και η κα Magdaline Margaritis.

Η παρουσίαση ξεκίνησε με την επισήμανση των εξελίξεων στη Science Direct και των νέων χαρακτηριστικών που εισήχθησαν στη βάση. Μία από τις σημαντικότερες κατακτήσεις της Science Direct είναι η ψηφιοποίηση του πρώτου τεύχους του περιοδικού The Lancet (1823). Μέσα στο 2004 αναπτύχθηκαν υπηρεσίες για την όσο το δυνατόν καλύτερη εξυπηρέτηση των βιβλιοθηκονόμων και των τελικών χρηστών. Δημιουργήθηκε καινούρια μηχανή αναζήτησης, η Scirus (<http://www.scirus.com>), η οποία ανακτά υλικό ύστερα από έρευνα σε 167 εκατομμύρια εξειδικευμένες επιστημονικές ιστοσελίδες εντοπίζοντας γρήγορα: επιστημονικά, τεχνικά και ιατρικά δεδομένα στο Διαδίκτυο, πρόσφατες αναφορές και έγκριτα άρθρα τα οποία δεν εντοπίζονται από άλλες μηχανές αναζήτησης. Η ενημέρωση της Science Direct συνεχίζεται με ταχείς ρυθμούς και μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένεται να έχουν συμπεριληφθεί στη συλλογή της πολλές ακόμη εγκυκλοπαίδειες, αλλά και άρθρα περιοδικών. Βάσει στατιστικών ερευνών, οι Έλληνες χρήστες χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο την Science Direct για την επιστημονική τους έρευνα, όπως επίσης αυξάνονται συνεχώς και οι Έλληνες συγγραφείς επιστημονικών άρθρων στις εκδόσεις της

Elsevier. Οι ενδιαφερόμενοι για τις εξελίξεις της Science Direct μπορούν να ενημερώνονται είτε με την επίσκεψή τους στην ιστοσελίδα της Science Direct, είτε με το ενημερωτικό δελτίο που δημοσιεύεται online. Ολοκληρωμένη παρουσίαση των υπηρεσιών του Science Direct διατίθεται και online στη διεύθυνση:

<http://www.elsevier.com/homepage/sac/adm/semin04.ppt>

Στη συνέχεια ακολούθησε η παρουσίαση της Embase.com

(<http://www.embase.com>),

μιας περιεκτικής πλατφόρμας πληροφόρησης στο χώρο της Βιοϊατρικής και Φαρμακολογίας. Η Embase.com είναι ο συνδυασμός δύο βάσεων, της Embase και της Medline, γι' αυτό και η έρευνα γίνεται και στις δύο βάσεις ταυτόχρονα, χρησιμοποιώντας τον απλό θησαυρό Emtree (θησαυρός των βιολογικών επιστημών της Elsevier). Έχει πλήρες αρχείο απ' το 1966 και μετά και ενημερώνεται με περίπου 2.000 αναγραφές κάθε εργάσιμη ημέρα. Ο χειρισμός είναι εύκολος ακόμη και για έναν αρχάριο. Έχει 6 μορφές έρευνας, δύο εκ των οποίων είναι η έρευνα φαρμάκων και ασθενειών. Οι υπηρεσίες προς τους χρήστες αναπτύσσονται μέρα με τη μέρα, καθώς οι χρήστες μπορούν να σώζουν τις αναζητήσεις τους σε φακέλους και να ενημερώνονται με απεριόριστες ειδοποιήσεις στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο κάθε εβδομάδα. Ολοκληρωμένη παρουσίαση της Embase.com διατίθεται και online στη διεύθυνση:

<http://www.elsevier.com/homepage/sac/adm/embase.ppt>

Το σεμινάριο ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση μιας νέας βάσης δεδομένων, του Scopus (<http://www.scopus.com>). Το Scopus αποτελεί τη μεγαλύτερη σε παγκόσμιο επίπεδο βάση ευρετηριασμού επιτομών και παραπομπών διεξάγοντας ταυτόχρονη έρευνα σε μια μεγάλη

ποικιλία πηγών που διατίθενται στο Διαδίκτυο. Προσφέρει τη μεγαλύτερη κάλυψη στις θετικές, τεχνικές, ιατρικές και κοινωνικές επιστήμες (14.000 τίτλους) από οποιαδήποτε άλλη βάση δεδομένων και συνδέει τα αποτελέσματα μιας έρευνας με το πλήρες κείμενο των πηγών. Οι επιτομές που περιλαμβάνει ανάγονται μέχρι και το 1966 ενώ παρέχει ημερήσιες ενημερώσεις. Προσφέρει καινοτόμα εργαλεία τόσο για την έρευνα, όσο και για τη συνεχή ενημέρωση των ερευνητών στους τομείς ενδιαφερόντων τους. Δίνει τη δυνατότητα στον τελικό χρήστη να εντοπίσει σε πόσα άλλα άρθρα έχουν αναφερθεί το άρθρο και ο συγγραφέας που τον ενδιαφέρουν συντελώντας σε μια διεξοδική και μεθοδική έρευνα.

**Συνάντηση Εργασίας με θέμα
"Εθνικό Δίκτυο E&T Βιβλιοθηκών"
26 Νοεμβρίου 2004, Αθήνα**

Την Παρασκευή 26 Νοεμβρίου 2004 πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο Λ. Ζέρβας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ) συνάντηση εργασίας με θέμα «Εθνικό Δίκτυο E&T Βιβλιοθηκών» την οποία διοργάνωσε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Σκοπός της Συνάντησης ήταν η ανάλυση της μέχρι τώρα πορείας του δικτύου, με αναφορές στα θετικά αλλά κυρίως στα αρνητικά σημεία της λειτουργίας του προκειμένου αυτά να επιλυθούν άμεσα στο μέλλον. Επίσης, πραγματοποιήθηκε εκτενής παρουσίαση πιθανών αλλαγών για την αποδοτικότερη λειτουργία του δικτύου. Την ημερίδα παρακολούθησε εκ μέρους της Βιβλιοθήκης ο κ. Κ. Ζωντανός.

**Ημερίδα με θέμα:
«ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ γεφυρώνουμε τη
διαφορά!»
Σάββατο 11 Δεκεμβρίου 2004
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας**

(Το παρακάτω κείμενο συντάχθηκε από το Κέντρο Συμβουλευτικής και Στήριξης Φοιτητών (ΚΣΣΦ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με τη φροντίδα της Επιστημονικής Υπεύθυνης του ΚΣΣΦ, κας Μαρίας Πλατσίδου, Επίκ. Καθηγήτριας του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.)

Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Στήριξης φοιτητών (ΚΣΣΦ) σε συνεργασία με την επιτροπή για τα Άτομα με ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας διοργάνωσε μια Ημερίδα με θέμα «ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ γεφυρώνουμε τη διαφορά» το Σάββατο 11 Δεκεμβρίου 2004, η οποία είχε ως σημείο αναφοράς τους φοιτητές με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η Ημερίδα απευθυνόταν τόσο σε επιστήμονες και ειδικούς του χώρου όσο και σε φοιτητές με ή χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ως στόχο είχε να αντιμετωπιστεί η προκατάληψη που υπάρχει σε όλους μας για την αναπηρία και τη διαφορετικότητα και να υποστηριχτεί η ενσωμάτωση αυτών των φοιτητών στην ακαδημαϊκή ζωή.

Στην πρώτη ενότητα αυτής της Ημερίδας, οι ομιλητές αναφέρθηκαν στη σημερινή πραγματικότητα για τα άτομα με αναπηρίες, για τις προκαταλήψεις, τις αλήθειες και τους μύθους που επηρεάζουν τη στάση και τη νοοτροπία μας απέναντι σε αυτά τα άτομα. Δόθηκε έμφαση στις δραστηριότητες που αναπτύσσει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας για την ενσωμάτωση των φοιτητών με αναπηρία στην ακαδημαϊκή ζωή. Συγκεκριμένα, η ψυχολόγος του ΚΣΣΦ Κυριακή Μηλούση παρουσίασε τις υπηρεσίες που προσφέρει το Κέντρο Συμβουλευτικής και, ειδικότερα, ανακοίνωσε την οργάνωση ομάδων εθελοντών φοιτητών με στόχο την

παροχή βοήθειας και υποστήριξης στους συμφοιτητές τους που αντιμετωπίζουν ειδικές ανάγκες. Η Άννα Φράγκου, Προϊσταμένη Διεύθυνσης της Βιβλιοθήκης, μίλησε για τις διευκολύνσεις που προσφέρονται στους φοιτητές με προβλήματα όρασης στο χώρο της Βιβλιοθήκης, μέσω της εξελιγμένης τεχνολογίας που είναι πλέον διαθέσιμη. Ο κ. Κ. Παπαδόπουλος, Ειδικός Επιστήμων στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, παρουσίασε την παραγωγή ειδικών χαρτών αφής για τον προσανατολισμό και τη διευκόλυνση της κίνησης των ατόμων με προβλήματα όρασης στους βασικούς κοινόχρηστους χώρους του Πανεπιστημίου και ένα σύστημα παραγωγής και διάθεσης εκπαιδευτικού υλικού σε ηλεκτρονική μορφή για την υποστήριξη των σπουδών των ατόμων με προβλήματα όρασης. Συμπληρωματικά, παρουσιάστηκαν οι νέες προοπτικές στη διαδικασία των εξετάσεων για τα άτομα με μειωμένη όραση. Την ενότητα αυτή ολοκλήρωσαν δυο φοιτητές με προβλήματα όρασης, οι οποίοι μοιράστηκαν τις εμπειρίες και τους προβληματισμούς τους.

Στη δεύτερη ενότητα είχαμε τη χαρά να φιλοξενήσουμε τους Ολυμπιονίκες των Παραολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας Μαρία Καλπακίδου και Συμεών Παλτσανιτίδη και τους Ολυμπιονίκες Αιμιλία Τσουλάφ, Τασούλα Κελεσίδου, Ανδρέα Κοσματόπουλο και Κωνσταντίνο Τριγκώνη. Το θέμα της ενότητας αυτής ήταν η επίτευξη στόχων, κοινό ζητούμενο τόσο για τους φοιτητές με, όσο και για εκείνους χωρίς αναπηρίες. Οι παραπάνω ομιλητές αναφέρθηκαν στις προσωπικές τους εμπειρίες από την πρόσφατη συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες και τόνισαν το μέγεθος της δύναμης και το πείσμα των ατόμων με αναπηρίες, που δικαιούνται την ισότιμη μεταχείριση σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής. Καλεσμένη ήταν επίσης η

Βουλευτής και Δημοτική Σύμβουλος Έλενα Ράπτη, η οποία ενημερώθηκε για τα αιτήματα των φοιτητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ακολούθησε γεύμα, στο οποίο παραβρέθηκαν όλοι οι συμμετέχοντες. Στις μεταξύ τους συζητήσεις κύριο σχόλιο ήταν ότι η διοργάνωση αυτής της Ημερίδας από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας αποτέλεσε μια ένδειξη αναγνώρισης στους φοιτητές με αναπηρίες και τους γονείς τους για τις μεγάλες τους προσπάθειες, γεγονός που τους έδωσε ηθική ενίσχυση και κουράγιο. Επίσης, οι εθελοντές φοιτητές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τους συμφοιτητές τους με αναπηρίες που ήταν εκεί, να καλύψουν τυχόν άμεσες ανάγκες τους και πολλοί προσφέρθηκαν για μελλοντική συνεργασία.

Η επόμενη ενότητα επικεντρώθηκε σε ένα ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα που αντιμετωπίζουν όλοι οι πτυχιούχοι με και χωρίς αναπηρίες, την αναζήτηση εργασίας. Αρμόδιοι, όπως στελέχη του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Επαγγελματικού Προσανατολισμού του ΟΑΕΔ Μακεδονίας, ανέπτυξαν σενάρια και τεχνικές αναζήτησης εργασίας και τρόπους προώθησης των πτυχιούχων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας.

Η τελευταία ενότητα ήταν ουσιαστικά αφιερωμένη στους φοιτητές με προβλήματα ακοής. Η γλώσσα των κωφών μάγεψε το ακροατήριο και έγινε κατανοητό πως αυτά τα άτομα έχουν το δικό τους κώδικα επικοινωνίας και επικοινωνούν όπως όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο. Μια συγκινητική μαρτυρία ζωής από μια φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σφράγισε το τέλος της Ημερίδας.

Σε όλη τη διάρκεια της Ημερίδας υπήρχε έκθεση βιβλίου με σχετική θεματολογία.

Πολύτιμη ήταν η συμβολή της ομάδας των εθελοντών φοιτητών, που βοήθησαν στην άρτια διεξαγωγή της Ημερίδας, όπως και στην καταγραφή των αιτημάτων των φοιτητών με αναπηρίες, τα οποία φροντίζει να ικανοποιήσει το Κέντρο Συμβουλευτικής σε συνεργασία με τους εθελοντές φοιτητές. Στις επόμενες μέρες, πραγματοποιήθηκε μια σειρά από δραστηριότητες για όλους τους φοιτητές: σεμινάριο μουσικού αυτοσχεδιασμού ως μέσο έκφρασης και επικοινωνίας, βιωματικές ομάδες με θέματα που αναφέρονται στην αναγνώριση και αποδοχή του εαυτού ως άτομο με ειδικές ανάγκες, στις δυνατότητες, στους περιορισμούς, στα όνειρα και στους φόβους αυτών των ατόμων, στον τρόπο αναζήτησης βοήθειας και στη γνωριμία και συζήτηση με τους εθελοντές φοιτητές.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Αναδιοργάνωση και Μετακίνηση των Συλλογών της Βιβλιοθήκης

Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός βιβλίων που προστίθενται στους περιορισμένους βιβλιοστάτες της Βιβλιοθήκης, δημιούργησε επιτακτική ανάγκη άμεσης απόσυρσης υλικού και στη συνέχεια μετακίνησης των συλλογών της Βιβλιοθήκης και ορθής ταξινόμησής τους με παράλληλη απογραφή.

Σε προκαθορισμένη συνάντηση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης (3/3/2004) ορίστηκε ομάδα τεσσάρων υπαλλήλων που ανέλαβαν την μελέτη και τον συντονισμό των εργασιών, ώστε να γίνει σωστή εκμετάλλευση του χρόνου αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού.

Η ομάδα μελετώντας την υπάρχουσα κατάσταση και τις ανάγκες της Βιβλιοθήκης πρότεινε τις παρακάτω ενέργειες με σκοπό τη δημιουργία ελεύθερου χώρου για ένταξη νέων

προσκτήσεων στο Βιβλιοστάσιο της Κύριας Συλλογής (βιβλία) για τα επόμενα τουλάχιστον τέσσερα με πέντε χρόνια:

- α) την απόσυρση και μεταφορά δεμένων τόμων ορισμένων τίτλων περιοδικών, που η Βιβλιοθήκη διαθέτει πλέον ηλεκτρονικά, σε αποθηκευτικό χώρο του Πανεπιστημίου,
- β) την αραίωση των εναπομεινάντων τόμων περιοδικών
- γ) τη μετακίνηση της συλλογής των νομικών περιοδικών από το Βιβλιοστάσιο Α' και την ενσωμάτωσή τους στα υπόλοιπα επιστημονικά περιοδικά του Βιβλιοστασίου Β',
- δ) τη μεταφορά τόμων της συλλογής των στατιστικών σειρών που η Βιβλιοθήκη διαθέτει ηλεκτρονικά σε αποθηκευτικό χώρο του Παν/μίου και τη μετακίνηση των εναπομεινάντων έντυπων τόμων σε ξεχωριστό βιβλιοστάτη δίπλα στην πληροφοριακή συλλογή,
- ε) την αραίωση της συλλογής των βιβλίων (Κύρια Συλλογή και Υπερμεγέθη-Ο/Σ) στο Βιβλιοστάσιο Α'

Για τον έλεγχο των συλλογών (σωστή ταξινόμηση των βιβλίων στα ράφια, εύρεση απολεσθέντων και μη καταχωρημένων στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης, εύρεση βιβλίων που χρήζουν συντήρησης και αλλαγής επισήμου του ταξινομικού αριθμού λόγω φθοράς) προτάθηκαν οι εξής ενέργειες:

- α) ετοιμασία καταστάσεων του υλικού που θα ελέγχονταν ανά ταξινομικό αριθμό (εκτύπωση από το σύστημα Horizon),
- β) κατανομή των καταστάσεων του υλικού που θα ελέγχονταν ανά υπάλληλο της Βιβλιοθήκης και
- γ) οδηγίες για τον τρόπο κωδικοποίησης της απογραφής.

Τέλος, για τον προσανατολισμό του κοινού στις συλλογές διορθώθηκε η

σήμανση στους βιβλιοστάτες, ενώ τοποθετήθηκε επιπλέον σήμανση όπου κρίθηκε αναγκαίο.

γλωσσικών λεξικών δημιουργήθηκε μια ξεχωριστή τοποθεσία στην Πληροφοριακή Συλλογή.

Με βάση τον παραπάνω σχεδιασμό ενεργειών, οι εργασίες τοποθέτησης των τόμων περιοδικών σε χαρτοκιβώτια για τη μεταφορά τους σε αποθηκευτικό χώρο ξεκίνησαν στα μέσα Ιουνίου, ενώ τον Ιούλιο 2004 η Βιβλιοθήκη διέκοψε τη λειτουργία της για το κοινό προκειμένου να διεκπεραιώσει και να ολοκληρώσει απερίσπαστα τις υπόλοιπες εργασίες.

Στις εργασίες συμμετείχαν 19 υπάλληλοι της Βιβλιοθήκης οι οποίοι αναλογικά έλεγξαν 46.828 τεκμήρια της συλλογής της Βιβλιοθήκης.

Χωροθέτηση Συλλογών

Για τη νέα διάταξη της Κύριας Συλλογής της Βιβλιοθήκης πρέπει να επισημανθεί ότι από τον ταξινομικό κωδικό ΚΚΕ (Ελληνικό Δίκαιο), η φορά τοποθέτησης των βιβλίων στους βιβλιοστάτες γίνεται αντίθετη, δηλαδή από το τέλος του βιβλιοστασίου προς το κέντρο της Βιβλιοθήκης.

Οι νέες θέσεις των επιμέρους συλλογών μετά τη μετακίνησή τους έχουν ως εξής:

- Υπερμεγέθη Τεκμήρια (O/S): Τοποθετήθηκε μετά το τέλος της Κύριας Συλλογής.
- Μινιατούρες: Ακολουθεί μετά το τέλος των O/S.
- Λογοτεχνία: Ακολουθεί μετά το τέλος των Μινιατούρων.
- Ξειρές Επιστημονικών Εργασιών: Η συλλογή τοποθετήθηκε στους χαμηλούς βιβλιοστάτες που βρίσκονται στο διάδρομο που οδηγεί στο Βιβλιοστάσιο Β', παράλληλα με τις προθήκες των τρεχόντων τευχών των περιοδικών.

Επίσης, για την ευκολία στην εύρεση και χρήση των ελληνοαγγλικών, αγγλοελληνικών και αγγλικών

Αναβάθμιση του Συστήματος Αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης

Στις 1-2/11/04 πραγματοποιήθηκε η αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης βιβλιοθήκης της Horizon. Επίσης πραγματοποιήθηκε η αναβάθμιση του information portal (Online κατάλογος για το κοινό) στην εκδ. 3.3. Ένα από τα νέα χαρακτηριστικά πλέον του λογισμικού-πελάτη (client) του προσωπικού είναι η υποστήριξη της ελληνικής γλώσσας.

Τμήμα Προσκτήσεων Μονογραφιών

Το Τμήμα Προσκτήσεων Μονογραφιών της Βιβλιοθήκης ασχολείται με την οργάνωση και διεκπεραίωση των παραγγελιών που αφορούν σε μονογραφίες. Επισημαίνεται ότι δικαίωμα προτάσεων για την απόκτηση νέων τίτλων από τη Βιβλιοθήκη έχουν όλοι οι εγγεγραμμένοι χρήστες της Βιβλιοθήκης (μέλη Δ.Ε.Π., προσωπικό, φοιτητές, εξωτερικοί χρήστες κλπ.) με την προϋπόθεση ότι οι προτεινόμενοι τίτλοι αφορούν στους επιστημονικούς τομείς που καλύπτονται από τα εκπαιδευτικά προγράμματα των Τμημάτων του Πανεπιστημίου, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική διαχείρισης της συλλογής της Βιβλιοθήκης μπορείτε να βρείτε στον Κανονισμό Διαχείρισης της Συλλογής της Βιβλιοθήκης (<http://www.lib.uom.gr/greek/polcon.html>).

Οι προτάσεις των τίτλων για τον εμπλουτισμό της συλλογής της Βιβλιοθήκης μπορούν να παραδίδονται ιδιοχείρως στην υπεύθυνη του Τμήματος κα Έλσα Τσανακτσίδου ή να αποστέλλονται με e/mail (tsanel@uom.gr).

Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (2004), η Βιβλιοθήκη απέκτησε περίπου 4.500 νέους τίτλους μονογραφιών. Μερικές από τις προσκτήσεις αυτές προέρχονται από δωρεές ενώ οι περισσότερες καλύφθηκαν είτε από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου, είτε από διάφορα προγράμματα ΕΠΕΑΕΚ του Πανεπιστημίου.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί η λειτουργία του ηλεκτρονικού εκθετηρίου, μια εφαρμογή που καταγράφει και ανακοινώνει στους χρήστες της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου, μια επιλογή των νέων αποκτημάτων της Βιβλιοθήκης. Η υπηρεσία αυτή είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://www3.lib.uom.gr/new_material/, και με την συμπλήρωση ενός χρόνου περίπου λειτουργίας της, έχει να επιδείξει υψηλό ποσοστό προσβασιμότητας.

Στατιστικά της Συλλογής Κρατημένου Υλικού

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ 2004-2005	ΣΥΝΟΛΑ (και από προηγούμενα έτη)
Καθηγητές	10	24
Μαθήματα	12	49
Βιβλία	29	49
Σημειώσεις	1	47
CD	2	2
Κρατήσεις Β/Θς	1 (βιβλίο)	1

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑ- ΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ	ΕΝΤΑΞΕΙΣ 2004-2005	ΣΥΝΟΛΑ (και από προηγούμενα έτη)
Καθηγητές	6	13
Μαθήματα	6	13
Βιβλία	25	51
Σημειώσεις		8
CD	1	1
Κρατήσεις Β/Θς	4 (2 βιβλία MIS αλλαγή) 7 (βιβλία ΟΕ)	11

**Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΑΙ
ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΝΤΑΙ
ΚΑΛΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΚΑΙ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ
ΤΟ 2005**